

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0897 — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016

THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

МІСТА ПОРОЗУМІЮТЬСЯ В СПРАВІ ВЗАЄМНОЇ ОБОРОНИ

Нью Йорк, 13 жовтня. — Чинники, відповідальні за безпеченство міст і їх мешканців відбувають раз-ураз наради над взаємною допомогою під час можливого нападу з повітря. Коли б так нещастя впало на якусь громаду, вона не була б в силі рятувати себе успішно тому, що весь її апарат може бути розбитий. У такому випадку, на підставі попереднього порозуміння, сусідні громади мають поспішити зі своїм рятувальним апаратом, який можна буде успішно зорганізувати місцеву допомогу. Крім того кожен громадянин особисто має знати, як спійняти на рятуючий блискавичний без окремого запису влади.

Пожеланий комісар міста Нью Йорку Френк Квейл виявив, що міський апарат готовий на всьому нещастя. Підготовку перевидено на основі усіх досі звисних випадків пожежі, вибухів і землетрусів у минулому. Полковник Дейвис Паркер з Мангеттен Дистрикту Прокситу каже, що підготовку зроблено на підставі досвіду з бомбардувань європейських міст. Осторожність вимагає щоб федеральні, стейтські й громадські влади негайно приступили до складання законів і правил, які б діяти в разі випадку і хто мав би право видавати накази, якщо б завалилися правильна влада під час бомбардування.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ НЕВДАЧУ ОБСТРУКЦІЮ ПРОТЯГ КОМУ ДІЯТИ

Вашингтон. — У повному сенсі сенатор Гері Кейн почав обструкційну промову щоб спійняти наради сенату перед розпуском конгресу і так перешкодити програмі уряду в справі нового закону для збільшення кількості іммігрантів зі скитальцями. Кейн твердить, що правничі комісії не повинні були передавати законопроект повному сенату, коли її голова, сен. Пат Міккарран, перебував в Європі. Сен. Скот Лукас каже, що опозиція проти билу відає, бо інакше конгрес не розійдеться на закати.

КОМУНІСТИ НЕ МАЮТЬ ЕТИКИ, КАЖЕ ПРЕЗИ- ДЕНТ.

Під час пресової конференції запиталися президента Трумана, чи це правда, що він планує створити спеціальний департамент етики для поборювання комуністичної пропаганди. На це президент сказав, що комуністи не мають етики. Він відповів теж на запит, на чім ґрунтується його власна етика. Президент сказав, що на Христовій Проповіді на Горі, як це записано в Вівлії, у Пяті, Хостій і Сьомій Глові Євангелія від св. Матія. Він радив кореспондентам їх прочитати.

ЛУІС ЗА ПІДВИШКУ 30-35 ЦЕНТИВ ПЛАТИ ВІД ТОНИ ВУГІЛЛЯ

На конференції з власниками копальні вугілля президент Труман, чи він має на думці перевернути копальні під управу федерального уряду, він сказав, що уряд не має до цього апарату.

Коли на пресовій конференції запиталися президента Трумана, чи він має на думці перевернути копальні під управу федерального уряду, він сказав, що уряд не має до цього апарату.

ХОЧУТЬ ЗДІЙСНИТИ АТЛАН- ТИЧКУ ФЕДЕРАЦІЮ

Вашингтон, 13 жовтня. — Створення федерації держав з Атлантичного Пакту буде рятунком світу перед Росією — оце думка колишнього члена Верховного Суду З.Д., Овена Дж. Робертса. Він розвинув її перед комісією закордонних справ у палаті репрезентантів.

Робертс радить конгресові ухвалити резолюцію з домаганням до президента, щоб він скликав Конституційне Зібрання Держав з Атлантичного Пакту для обговорення федерального союзу тих націй. Таке зібрання було б подібне до Федеральної Конвенції в Філадельфії з 1787 р., коли то створено злуку американських стейтів. Раз створена федеральна юнія держав почулася би до обов'язку взаємно собі помагати на випадок нападу. Досі не з'ясовано ніякої федерації, коли вона увійшла з життя, пригадавав Робертс, вказуючи між ін. на Швейцарію, Злучені Держави, Канаду.

Алан Кранстон, президент організації Світових Федералістів, зголосив свій проект резолюції з домаганням створити світову федерацію без обмеження кількості членів. Він підтримував резолюцію, яка вже давніше була внесена, щоб конгрес змагав до перебудови Об'єднаних Держав у світову федерацію.

НЕГРУ ПРОТИ НЕВІРА- ЛІСТІ, КОЛИ ЗДІЙС- НЯЮТЬСЯ СПРАВЕДЛИВІСТЬ І ВОЛЮ

У палаті репрезентантів, а потім у сенаті Злучених Держав виступив промову як гість Пандіт Дзавагаріял Негру, прем'єр Індії, який приїхав на державну гостину до Вашингтону. У промові він сказав, що його уряд не буде невірним, якщо „буде загрожена воля або справедливість“. — „Нам треба досягнути волю й боронити її; нам треба піти проти агресії і відбити її; а сила, яку ми маємо вжити для таких справ, мусить бути відповідна“ — заявив прем'єр. Однак, коли йде підготовка оборони проти агресії нам треба мати на увазі мир і примирення — сказав Негру. — Він є учнем Могандаса К. Ганді, індійського філософа-державника. Негру не виявив наміру піти збройною силою на агресора. Покликаючи на Ганді, він признався, що не знає, як далеко Ганді самий пішов би в практичному опорі проти наїзду.

СОВЕТИ НИШПОРЯТЬ АНТАРКТИДУ ЗА УРАНОМ

Адмірал Річард Бірд виявив у Нью Йорку, що він має інформацію про перешукування Советами південних підлігунів околів за ураном. Коли його запитали, чи в Антарктиді є справді уран, Бірд не відповів нічого. Про це йшла мова на зібранні в Гайд Планетаріум під час якої Бирдові передано грамоту Американського Музею Природничої Історії. Він пригадав, що під час його експедиції перевірено, що землі в околиці південного бігуна займають простір Злучених Держав. Для дальших дослідів мала їхати туди американська експедиція в силі 3.500 осіб цього року, однак її відложено на необмежений час з огляду на не-достачу фондів.

У. К. КОМІТЕТ ВІТАЄ ЗАЯВУ Г. ШОКРОСА ЩОДО МАНУЛЬ- СЬКОГО

Нью Йорк, 14 жовтня. — У відповідь на передвчорашню заяву британського представника в Об'єднаних Націях, Гертлі Шокросса, що Манульський є міністром закордонних справ без міністерства, без амбасадорів та без політики, якою для нього є тільки диктат з Москви, У.К.Комітет вислав Мр. Шокросові письмо, вітаючи цю його заяву та висловлюючи йому признання в імені американських українців. В листі У.К.Комітету додається, що доказом повного поневолення України Советською Москвою під маскою репрезентованої Манульським фікції української державності, може послужити факт неспівної вільної боротьби українського народу, очолюваної сьогодні легендарною Українською Повстанською Армією.

650 АМЕРИКАНЦІВ НА ЗА- КОРДОННІ СТУДІ

Вашингтон. — На підставі Акту Фулбрайта департамент стейту признав 648 стипендій на виїзд закордон в академічній році 1950-1951.

ІДЕЯМИ ТА ВІРОЮ В ПЕРЕМОГУ ДЕРЖИТЬСЯ УКРАЇНСЬКА ЕМІГРАЦІЯ В ЄВРОПІ

ІНТЕРЕСНІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ Д-РА М. СІМОНОВИЧА
З ПОЇЗДКИ

Тільки високі ідеї та незламна віра в їх перемогу могли зберегти українську еміграцію в Європі від заломання в найбільш невідрадних обставинах скитальщини — твердить д-р Мирослав Сімонович, наш визначний хірург з Шикаго, який разом з дружиною тільки що повернувся зі своєї тримісячної поїздки по Європі. Д-р Сімонович не їздив в жадній „місії“, тільки виключно для власної приємності і цікавості. Тому теж його спостереження та заваги заслуговують на окрему увагу. Подорож д-ра Сімоновича вела через Лісбону, Генуя і Неаполь в Італію до Атен в Греції, після того до Каїро в Єгипті — Кіпр — Тель Авів, Гаїфа, Назарет і Єрусалим в Палестині, знову Атен в Греції і Рим та Медіолян в Італії, після Франції, Німеччини, Англії, Іспанії і назад до Злучених Держав через Португалію. З українськими організаціями та громадянами д-р Сімонович зустрічався в Римі, в Женеві, в Парижі, в Мюнхені та інших містах Західної Німеччини, в Лондоні та в Мадриді. Його загальні враження з цих зустрічей можна б висловити кількома словами: країна нужда матеріальних обставин та найвищі ідейні і моральні цінності наших скитальників. Д-р Сімонович високо оцінює працю місії ЗУАДКомітету в Європі, але стверджує, що своїми засобами вона далеко не може задовольнити навіть найкочніших потреб скитальчої маси. Він бачив довгі черги людей, які чекали перед бюро місії ЗУАДКомітету чи перед місцем хвилює зупинки пресою. епископа Івана Бучка. Всі ці люди до краю виморені, в більшості нужденно одягнені і кожний з них має безліч всяких турбот і потреб. Вони назагал не здають собі

справи з того, що їх могло б очікувати в інших країнах. Вони не дуже тим теж інтересуються. Для них головне: вижити, вижити за всяку ціну, щоб могли наостанці почати знівеження жорстокою долею життя. Зі своїх політичних поглядів д-р Сімонович стверджує великий авторитет Української Національної Ради. Він теж зустрічався та розмовляв з її членами. Він не може надивуватися, як скромно живуть ці люди та яку велику роботу для добра України вони рівночасно виконують. З Європи д-р Сімонович виніс переконання, що найкраще, що могли б українці тепер зробити, це об'єднатися всім та всіми своїми силами піддержувати Українську Національну Раду як один визвольний український центр на чужині. Тоді як загальні скитальці бажав би якнайшвидше виїхати в закордонні країни, Національна Рада взагалі відкидає цю думку, хоча теж переконана, що її необхідно підняти собі іншу резиденцію. Видангється думку, що найкращим приміщенням для неї був би дім ЗУАДКомітету в Парижі.

Незвичайно інтересні спостереження поробив д-р Сімонович теж між українцями в Парижі, в Лондоні, а вже найприємніше було йому почути від еспанського представника на університеті в Мадриді, що українські студенти є під кожним оглядом найкращі. Зі своїх загальних спостережень д-р Сімонович підкреслює, що Європа з успіхом зарекомендує себе до української справи. (Докінчення на стор. 4-й).

ЖІЛЬ МОК ЗАТВЕРДЖЕНИЙ ПРЕМ'ЄРОМ ФРАНЦІЇ

Париж, 14 жовтня. — Французька Національна Асамблея затвердила вчора номінацію соціаліста Жіля Мок прем'єром країни. Рішення випало більшості тільки одного голосу, 311 проти 310, і деякі депутати висловлюють ще сумнів, чи Мок, маючи таку малу перевагу голосів в парламенті, взагалі прийме прем'єрство, а якщо так, чи потратить довше адержатися. Під час дебат і самого голосування доходило до гострих зударів між представниками поодиноких партій. Найбільшими противниками Мок виявилися комуністи, що в останній хвилині намагалися бодай відтягнути голосування. Вислід голосування подано до відома аж дві години після його переведення. Тепер виднгаластся всілякі спекуляції щодо можливого складу нового уряду.

АНГЛІЙСЬКИЙ УРЯД ПРО- ТИ ПЕРЕДЧАСНИХ ВИБОРІВ

Лондон, 14 жовтня. — Після девальвації фунта стерлінгів, одно з найбільш обговорюваних тем в Англії була можливість проголошення загальних виборів ще в цьому році, хоча нормально вони мали б відбутися в половині наступного. Передчасних виборів домагалася теж консервативна опозиція. Рішення в цій справі завжди залежить від уряду, що в цьому випадку відмовлявся від будь-яких коментарів. Щойно вчора прем'єр Атлі повідомив, що уряд не думає проголошувати вибори передчасно в цьому році. Заява прем'єра Атлі, що не має прикладу в до-теперішніх звичках, була призначена головною на успокоєння публічної думки, що вважається дуже важливою в теперішньому положенні після девальвації. Атлі заявив, що його лейбурістський уряд не думає домагатися від народу передчасного мандату, натомість докладає всіх зусиль, щоб ще до часу виборів виконати всю програму, головню щодо націоналізації деяких діяноку індустриї та відповідних реформ в управлінні країною.

ВІДКЛАДАЮТЬ ВИРІШЕН- НЯ ВКЛЮЧЕННЯ БЕРЛІНА В ЗАХІДНІ РЕЗУЛЬТУ

Берлін, 14 жовтня. — Згідно з пресовою заявою представника західно-німецького уряду, альянтські високі комісари в Німеччині повідомили уряд в Вонн, що включення західних секторів Берліна в західно-німецьку державну федерацію є поза їх компетенцією та що цю справу можуть вирішити тільки уряди західних потуг. Німці зі свого боку продовжують заходи в тій справі. Західно-німецький уряд рівночасно поінформував, що він не думає входити в будьякі зв'язки зі створеною Советами маріонетковою східно-німецькою „державою“.

ПОЧАЛАСЯ ГОСПОДАР- СЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ КРАЇН БЕНЕЛЮ

Люксембург, 14 жовтня. — Вчора тут почалася конференція міністрів Бельгії, Голандії і Люксембургу в справі повного господарського об'єднання між цими країнами. Вже на першій сесії прийшло до гострих непорозумінь між представниками Бельгії і Голандії, що готово відбутися на цій конференції. Непорозуміння виникло на цю саму тему, що є найбільшою господарською трудностю в післявоєнній Європі, іменно, щодо можливостей для довжних країн вирівнювати їх торговельний баланс інакше ніж золотом або доларами. Конференція продовжується.

ЗАТІСНЕННЯ ВУЗЛІВ ІМПЕ- РІЇ ЦІЛЮ БРИТАНСЬКИХ КОНСЕРВАТИВІВ

Лондон, 14 жовтня. — Річна конференція Консервативної партії Британії ухвалила вчора одностайно змагати до дальшого затіснення вузлів між країнами британської імперії та до тіснішої співпраці зі Західною Європою і Злученими Державами Америки. Звертається увагу, що ніхто з бесідників не виявив, як ця партія може виконати цей в собі дещо противорічний план, хоча немає сумніву, що для неї на першому плані є імперія.

ЗАЛИПШЕНИЙ НАЦІОНАЛІ- СТАМИ КАНТОН ОЧІКУЄ ЧЕРВОНІХ.

Гонт Конг, 14 жовтня. — Комуністичні армії зайняли вчора ввечері вже цивільний аеродром у віддаленні тільки трьох миль від Кантону, що залипшений націоналістичним урядом і військами в кожній хвилині очікує червоних стей. Аеродром зайнято без одного вистрілу. В самому місті панує відносно спокій, хоча в поодиноких випадках трапляються грабунки. Міська поліція послужала домаганням місцевої підпільної комуністичної організації і залипилася на своїх постах. Всі уряди як теж військові частини націоналістів своєчасно евакуйовано.

НОВІ ПРОПОЗИЦІЇ В СПРА- ВІ АВСТРІЇ

Лейк Сокек, 14 жовтня. — Міністри закордонних справ трох зах. великодержав пропонували Лейк Сокек, 14 жовтня. — Міністри закордонних справ в е л и к о держав пропонували вчора советському представнику цілий ряд нових пропозицій в справі мирового договору з Австрією, бажаччи закінчити остаточно цю спірну справу. Всі пропозиції відносяться головню до советських претензій до австрійської нафти. Советський представник заповів своє рішення в цій справі до найближчого поне-ділка.

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Державі та в Україні:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число в понеділок (англійською мовою):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На шість місяців	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакції не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА" P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

На шляху невпинного розвитку

Уважний спостерігач нашого громадського життя міг ствердити в останніх часах цілий ряд фактів, що дають причини до великого оптимізму щодо його майбутності і дальшого розвитку. Показником тут, як і в інших справах може послужити Український Народний Союз.

В місяці вересні Батько-Союз придбав 737 нових членів. Це є організаційний рекорд в історії Союзу. Між новоприйнятими членами є подавляюча більшість нових імігрантів, але теж деяка кількість з місцевої молоді.

Немає сумніву, що цей свій черговий великий організаційний успіх Український Народний Союз завдячує в однаковій мірі, як своїм ідеям так і своїй активності в змаганні до них. До цього успіху причинилися та дали свій вклад поодинокі відділи і їх уряди та широкий загаль Союзного членства і не тільки своєю чисто організаційною активністю, але й своєю громадською роботою взагалі. Союзіві Ювілеї, що їх влаштували поодинокі громади, активна і видатна участь союзівців в переселенчій акції, їх ширший відгук на всі наші національні потреби, все це творить ту велику притягуючу силу, що її має Батько-Союз та яку з черги обертає на добро нашої громади і нашого народу.

Кожний успіх, а зокрема організаційний, буде тим більший і повний тільки тоді, як його належно використатися для дальшої праці та як він стане причиною і бажанням дальших успіхів. 737 нових членів в УНСОЮзі протягом одного місяця — це поважне досягнення та великий успіх, призначення за який належить головним тим всім, що самі безпосередньо до нього причинилися. Але він теж повинен стати заохотою для тих, що в ньому участі не брали. Організація нових членів до Союзу не повинна натрапляти на будьякі труднощі, бо якщо вже існує яка організація, що має що запропонувати своїм членам під кожним оглядом, то це насамперед Український Народний Союз. Навряд чи трапляється свідомий українці, який міг би залишитися поза організаційними рядами У. Н. Союзу, якщо тільки познайомилися з його ідеями, його працею і його цілями. Ідеальна синтеза особистих інтересів з народними, широка демократична база, піонерська праця в організації і творенні українського громадянського життя на цій вільній землі, велика моральна і матеріальна підтримка, що її впродовж де-

сятиріч дає УНСОЮз українському народові в „Старому Краю" та вклад в українські визвольні змагання, його велика праця у виведенні в широкі світи українських культурних досягнень при допомозі союзних видань в англійській та українській мовах, праця в минулому та завдання на майбутнє, як і ці особисті і родинні користі та привілеї, що їх має кожний член УНСОЮзу — все це аргументи, перед якими не може встояти ніхто з українців, які бажують добра своєму народові, своїй громаді, своїй родині і собі самому. Організаційний успіх УНСОЮзу у вересні поважно набли-

I. Кедрин.

За моральний авторитет в нації

(З приводу заснування „Об'єднання б. воєнків українців в Америці").

Український нарід хворий споконвіку хворобою — обдиранням свій провід з авторитету. Бо вже легенда з-перед поверх 1000 років про варягів, що прийшли робити лад в Україну, бо тодішні наші пра-предки не могли його самі собі встановити, ця легенда зродилася видко з засновку, що старі русичі тому не мали власного господаря, бо не могли на нього погодитися і йому підпорядкуватися. Князі крайові часті нещастям української княжої держави, у котрій обласні князі не признавали авторитету київського князя, як „першого між рівними", та власні амбіції ставили вище спільних інтересів. Це найбільш нещастям було нехтування моральним авторитетом князя галицького бояря, що просто закликали проти власного володаря чужинських сусідів, аж — на спільну з отими сусідами — довели до загибелі своєї держави. „Татарські люди" теж воліли коритися татарському ханові й платити безпосередньо йому данину, як признавали авторитет того рідного володаря, що до нього чужинські володарі посилали своїх послів та якому римський Папа післав королівську корону. Коли ж українська політична думка відродилася у козацтві, то знову притаманною рисою цього українського лицарського ордену було часте перепалювання козацтвам поняти „воля" і „сваволя". Козацька Рада перетворювалася аж надто часто у віче з княжеских часів. Козацька братія настільки легковажила собі повагу своїх

жив його до організаційної мети в цьому ювілейному році, отже до збільшення кількості його членів до 55 тисяч. Мета буде досягнена, якщо в останніх цих трьох місяцях: в жовтні, листопаді і грудні, придбаємо щонайменше по такій самій кількості членів, як у вересні. Це повинні мати на увазі всі відділи і відділові урядники, головні ті, яких квоти щодо нових членів ще не виповнені. Теж ці відділи, що вже виконали і переконали свої квоти, не тільки не повинні задовольнятися дотеперішніми успіхами, але збільшити їх ще далі, змагаючись за перше місце в цій важливій праці. Це вимагає багато праці, але на те ми й союзовці, щоб працювати. Чим більше праці, тим більше вдолівля і чести.

Так було на Наддніпрянщині, таксамо було в Галичині. Хто там користувався беззастережним моральним авторитетом, таким, щоб із нього громадяни не кепкували собі й не глузували з його поук та вказівок? Єдиний хіба Андрій Шептицький, і то лиш від десяти років цього століття та першої світової війни. І тому тільки Кир Андрей міг дозволити собі видати свій славний „Лист до молоді", у котрому перестерігав українську молоді, щоб вона не валила авторитети, починаючи від авторитету власних батьків і батьківського дому. Бо небезпечно вітри віяли від сходу і від заходу: ніби вітри були один одному ворожий і суперечний, проте обидва вони ідеально співпрацювали в одному: щоб підривувати всі існуючі в нації дотогочасні авторитети та щоб „трупами" називати все старше покоління й історію України рахувати щойно від себе.

Але історія України старіша навіть від її назви. Новітнім патріотом — державником є той, який сам збирає духову дисципліну й до тієї духовної дисципліни закликає других. Першою ознакою цієї духовної дисципліни належить признавати заслуги своїх попередників та признавати заслуги також своїх противників, однаковим патріотам і державникам, хоч із іншої партії. До духовної дисципліни належить мати ширший подітчий овід, як-лиш овід одного партійного чи групового гурту. Адже партії, гурти, групи, табори — це річ змінлива, тимчасова, перехідна, а нація — її інтереси — річ тривка. Вітні відрізати це, вітні зняти понад рівень гуртової чи особистої амбіції — це саме є прикметою людини, що має духову дисципліну. Хто хоче будувати державу чи помагати в її будові — цей мусить нав'язувати до традиції і пле-кати її культ, цей мусить теж завжди шукати тієї платформи, яка об'єднує всі позитивні елементи у співпраці над спільним ділом.

Колишні воєнки українських армій, головні УНР і УГА, це люди, які мають за собою стаж збройної активної боротьби за рідну справу. Ті, що носили українські уніформи в 1917-20, мають сьогодні найменше 5-тих хрестик на спині. Хоч належать сьогодні до провідного активу в українській нації по цьому боці залізної завіси, не замикаються у своєму вузкому гурті, лиш уважають своїми побратимами зброї також українців з інших, пізніших військових формацій, у котрих українці переходили військовий вишкіл та в котрих не переставали бути українськими патріотами. Вони розпорошені сьогодні у різних країнах усіх континентів. Проте всіх їх єднає духовна спільнота! Свідомість цієї духовної спільноти й потреби перебувати разом у певних організаційних рядах саме й казала збиратися колишнім українсь-

нагодах шкільні вистави й маніфестаційні пописи шкільної молоді. Такі пописи не тільки виявляли б кожноточасні осяги молоді, але й зв'язували б батьків з школою й уся свідома громада. Замість пусто-мелства, замість нещирого патріотизму, ця центральна, заставляла б свідомих громадян думати й працювати над чимсь великим, що давно певно во-рушить їх думку. Це була б наскрізь позитивна й будуюча робота української імміграції. Житво тієї роботи поваж би щільний український нарід, а і-міграція виправдала б поки-нення Рідного Краю.

ХРЕСНА ДОРОГА УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ

До глибини душі проймає кожного християнина трагедія українських Церков під безбожницьким режимом московського більшовизму. В пошані схилимо голови перед величчю мучеництва, яке понесли мільйони наших людей не за злочини, а єдино за вірність Христові та вірність своїй Батьківщині. В перших рядах пішли цією хресною дорогою провідники обох Церков. За тільки Кир Андрей міг дозволити собі видати свій славний „Лист до молоді", у котрому перестерігав українську молоді, щоб вона не валила авторитети, починаючи від авторитету власних батьків і батьківського дому. Бо небезпечно вітри віяли від сходу і від заходу: ніби вітри були один одному ворожий і суперечний, проте обидва вони ідеально співпрацювали в одному: щоб підривувати всі існуючі в нації дотогочасні авторитети та щоб „трупами" називати все старше покоління й історію України рахувати щойно від себе.

Але історія України старіша навіть від її назви. Новітнім патріотом — державником є той, який сам збирає духову дисципліну й до тієї духовної дисципліни закликає других. Першою ознакою цієї духовної дисципліни належить признавати заслуги своїх попередників та признавати заслуги також своїх противників, однаковим патріотам і державникам, хоч із іншої партії. До духовної дисципліни належить мати ширший подітчий овід, як-лиш овід одного партійного чи групового гурту. Адже партії, гурти, групи, табори — це річ змінлива, тимчасова, перехідна, а нація — її інтереси — річ тривка. Вітні відрізати це, вітні зняти понад рівень гуртової чи особистої амбіції — це саме є прикметою людини, що має духову дисципліну. Хто хоче будувати державу чи помагати в її будові — цей мусить нав'язувати до традиції і пле-кати її культ, цей мусить теж завжди шукати тієї платформи, яка об'єднує всі позитивні елементи у співпраці над спільним ділом.

Колишні воєнки українських армій, головні УНР і УГА, це люди, які мають за собою стаж збройної активної боротьби за рідну справу. Ті, що носили українські уніформи в 1917-20, мають сьогодні найменше 5-тих хрестик на спині. Хоч належать сьогодні до провідного активу в українській нації по цьому боці залізної завіси, не замикаються у своєму вузкому гурті, лиш уважають своїми побратимами зброї також українців з інших, пізніших військових формацій, у котрих українці переходили військовий вишкіл та в котрих не переставали бути українськими патріотами. Вони розпорошені сьогодні у різних країнах усіх континентів. Проте всіх їх єднає духовна спільнота! Свідомість цієї духовної спільноти й потреби перебувати разом у певних організаційних рядах саме й казала збиратися колишнім українсь-

Лев Ясінчук.

ЗАВІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКИМ ШКІЛЬНИЦТВОМ В АМЕРИЦІ

Навіть той, хто мало розуміється на справах шкільництва й виховання, прийде після прочитання попередніх статей про шкільні справи до тієї думки, що повинен існувати якийсь осередній орган, що мав би пошану у всіх українців в Америці й визнавався на справах школи, мав би над нею нагляд, укладав і переводив план школи, узгоднював можливі розбіжності, словом — уживав свого авторитету виключно на краще ведення шкільного діла.

Як воно конечним, простим і самозрозумілим не видається, то проте це доволі складна справа. Все ж таки хочби для

справ окрему інституцію, „Рідну Школу", що її визнавали всі національні угруповання найвищою владою для справ шкільництва й виховання. Тут такої інституції дотепер не було, при всіх спробах під якими небудуть видами створити її.

Такої інституції треба тут зараз. Їй треба дати в руки владу, яка в опертті на довіру громадянства, могла б зараз братися сама за це діло. Заходило б тільки питання, чи мала б це бути окрема інституція, чи котрась з існуючих, що має на меті береження культури (каж — Наукове Товариство ім. Шевченка). Окрема установа могла б мати тільки одну справу — шкільництво та при доброму й відповідному складі управи могла б навіть більше зробити, але — вона була б коштовніша і труднішою складення управи були б теж чималі. Зробити знов куратором шкільництва існуючу інститу-

цію, було б дешевше, тільки не знати, чи доцільніше, коли зважити, що якраз ті інтереси, що школу удержували б і були б у ній безпосередньо зацікавлені, не могли б мати повністю рішачого голосу. Та все таки — виділена окрема керівна група при Н. Тов. ім. Шевченка (для прикладу) виглядає легше до здійснення. На покриття коштів адміністрації вплачували б місцеві товариства встановлений податок (н.пр. \$10 річно), а можна б встановити й прогресивні в платі, нахочаючи відповідний ключ. Можливе, що за допомогою організації причинились би теж якоюсь частиною до покриття видатків такої централі, хочби тільки в інтересі їх власної майбутності, що залежить у високій мірі від свідомості дальших молодих поколінь, роджених в Америці.

Така центральна організація могла б керувати навіть українською старою молоді,

теперішніх учнів середніх шкіл, студентів каледжів та університетів. Вона могла б творити бурси (інститути), чи як там їх назвати, у великих університетських містах, на зразок тих, що є в Канаді. Канадські інститути зробили велику роботу. Вони виховали ряди свідомих інтелігентів, які певно на десятки років збережуть українську імміграцію. Це саме можна б спробувати тут, в Зл. Державах, по великих містах, головні в Нью Йорку, Шикаго, Питсбурзі. В тих містах студіює чимало української молоді. Коли б їй дати в бурсах можливість спільного дешевого й доброго удержання та завести при цьому обов'язкове навчання українською мовою, то вона напевно вчилася би під рукою добрих лекторів. З таких інститутів могли б вийти свідомі інтелігенти, що потягли б за собою інших і цілу пізнішу масу.

Шкільна Центральна організація могла б керувати навіть українською старою молоді,

нагодах шкільні вистави й маніфестаційні пописи шкільної молоді. Такі пописи не тільки виявляли б кожноточасні осяги молоді, але й зв'язували б батьків з школою й уся свідома громада. Замість пусто-мелства, замість нещирого патріотизму, ця центральна, заставляла б свідомих громадян думати й працювати над чимсь великим, що давно певно во-рушить їх думку. Це була б наскрізь позитивна й будуюча робота української імміграції. Житво тієї роботи поваж би щільний український нарід, а і-міграція виправдала б поки-нення Рідного Краю.

нагодах шкільні вистави й маніфестаційні пописи шкільної молоді. Такі пописи не тільки виявляли б кожноточасні осяги молоді, але й зв'язували б батьків з школою й уся свідома громада. Замість пусто-мелства, замість нещирого патріотизму, ця центральна, заставляла б свідомих громадян думати й працювати над чимсь великим, що давно певно во-рушить їх думку. Це була б наскрізь позитивна й будуюча робота української імміграції. Житво тієї роботи поваж би щільний український нарід, а і-міграція виправдала б поки-нення Рідного Краю.

ПРЕСА — Це наймогутніша зброя в боротьбі за правду!

ДОПОМОЖІТЬ В БОРОТБІ ЗА УКРАЇНСЬКУ ПРАВДУ, СКЛАДАЮЧИ ВАШУ ЩЕДРУ ЖЕРТВУ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ”!

Фелір Дудко.

Національна гордість і національний сором

В попередній статті*) говорили ми про національний занепад українського народу, до якого doprowadили 250 років невилічливого нашого життя під Москвою, також про національне відродження, що його принесли нам 30 останніх пережитих років. Тому, що ніколи в житті ніщо само собою не приходить, мусили, значить, заіснувати якісь причини, що привели нас і до нашого занепаду, і до ренесансу.

Які ж саме були ці причини? Іще за свого гетьманування І. Мазепи помітив серед нашого народу, особливо ж серед провідної його верстви, деяку „оспалість”. Тей, панове ене-рала чому есте так оспалі? І ви, панство полковники? — запитував він у славній своїй думі про Україну, що кончалася словами:

Самопали жбигайте,
Гострих шабел пробувайте
І вольностей бороните.
Нехай вічна буде слава,
Же през шабелі маси права.

Ця „оспалість” наших мас особливо виявилася в моменти, коли, здавалося, всі, як один чоловік, на гетьманів закликали, повинні були „добути гострих шабел”. За Мазепою, як знаємо, героїчно пішла лише одна українська еліта: уся лицарська Запорозька Січ із своїм славним кошовим Костем Гордієнком, кілька тисяч городового козацтва та мала жменька козацьких старшин. Решта мільйонів мас народу й численна козацька верства, що ще недавно кричала перед гетьманом: „Гинемо під москалями!” — усі вони у цей найкритичніший момент української історії покинули його й перейшли на московську сторону. „Оспалість” перетворилася в одверту зраду батьківщини. Широкі маси, замість потягу до такого улюбленого в недавніх часах „козакування”, воліли стати бідом у дикого й варварськи-безоглядного ворога, а вся та галерея старовинних козацьких родів: Скоропадських, Апостолів, Товстолісів, Марковичів — їм же ність числа вибрали за краще плазувати перед найзідком і гризти кинену їм кістку з царського столу, аніж записати свої імена в безсмертну пам’ятку тих славних, яких ніколи не забудуть потонілі покоління.

Аналогічний факт повторився в нашій історії 210 років пізніше, коли С. Петлюра кривавився із жменькою новітніх лицарів за волю України, а багатомільйонні маси наших дядьків, повернувшись додому з царської війни і підживившись киненим більшовиками гаслом: „Гроби нагробленое!”, сиділи, склавши руки, по своїх хатах, гнали самогон і вичкували, лопотуючи вітру. Моя, мовляв, хата з краю — нічого не знаю: В гіршому ви-

ніхто його нам не давав. Ми його виборили самі собі і виборили ось чим:

Яким страшним не був для нас погром під Полтавою в 1709 р., або бій під Крутами в 1918 р., або розстріл наших славних лицарів під Базаром, але вони лишили нам, як легенду, немирущу традицію боротьби.

Якою малою армією новітнього козацтва не оперував С. Петлюра серед мільйонів оспалих і до всього байдужих наших широких мас, а ця мала група ентузіастів воскресила нам померлого Лазаря і зробила широкий розголос на весь світ про нашу боротьбу.

Яким би дрібеньким по суті не було криваве змагання наших прикарпатських братів у 1939 р., а воно додало величезні плюси до справи нашого визволення, прикувавши до України увагу всього світу.

Говоримо весь час про широкій світ (розуміючи під цим загальнолюдське сумління), бо з цим світом мусимо числитися. Він, цей світ, ніколи нічого не зробить за нас, але дуже багато може зробити для нас. А світові імпонують не багатомільйонні людські інертні маси із психологією оспалості й рабства, на які в 1918 р. звертав увагу Парижський український амбасадор Сидоренко, а героїчні чини хоч би такої малої горстки справжніх лицарів, як от під українськими Термопіями — Крутами. Іще князь Святослав на світанках нашої історії божественно, що могло б упастись соромом на його голову перед очима світу і перед потомками. В знаменитій історії критичного моменту він звернувся з такими пропам’ятними словами до купки своїх „воїв”: „Ляжмо тут кістками і не посоромимо землі Руської. Мертві бо сорому не мають”. Цього сорому боялися також українські козаки, що стояли по боці славного Богуня на Переяславській Раді: „Ліпше нам згинуть у безстрашних війнах за волю, — кричали вони, — аніж запрятати себе в нове ярмо”. Від цього сорому „оспалості”, протиставляючи йому „вічну славу”, остерігав українські маси гетьман Мазепа.

Чи ж не вкрили себе безсмертною славою в історії всіх народів світу ті ліпші з ліпших серед нас, ті „лицарі абсурду” в нашій минувшині — запорозькі козаки, що воліли смерть на волі із шабелем в руках, як безславне конання в панському ярмі?

Останнє 300-ліття нашої історії виявило, що український народ мав упродовж цього часу два рази можливість вирватися із ворожого неволі та стати вільним і ні від нікого незалежним. Перша можливість була за гетьмана Мазепи в 1708 р., друга — в часах Української Центральної Ради в 1918 р. В обох випадках українські маси через свою оспалість не скористали із щасливих можливостей і не виборили Української незалежності. Єдине, що на сьогоднішній день ми досягли — це повне наше національне відродження. Остаточного досягнення нашого ідеалу ми ще не маємо. Але коли підведемо білянс усіх своїх осягів за останні роки, то мусимо констатувати, що, не зважаючи на окупацію наших теренів ворогом і на тяжке закріпачення наших народніх мас, не зважаючи на розгром нашого національного життя і на мільйонні маси політичних емігрантів, що розсіялися по широкому світу — ми ніко-

В. Ш.

Бандура під хмародерами

В неділю, дня 9-го жовтня відбувся в Шікаго виступ Української Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка. Завдовго до початку концерту біля будинку Шікаго Сівік Опера Гавз зібрався слухачі, що спішили послухати чарівних звуків українського історичного інструменту. А крім цього, сама капеля, овіяна славою своєї минулої праці настільки, що й подивитися на виконавців теж кожному цікаво.

Нерепетивість була вповні нагороджена. Капелю, що виступала в козацьких одностроїях, прийняли присутні невмовкаючими оплесками. На сцені витворилися настрий, що його можна б назвати повним і гармонійним порозумінням наших бандуристів з публікою. З запертим відлоском слухали присутні оксамітних звуків бандури, що лунали зі сцени. Всі зрозуміли, що Капеля це не оцінена ще вартість, що вона як ніщо друге перед своїми чужими репрезентує поведене Україну. Дума за душою і пісня за піснею, витискали в серцях присутніх незабутні сліди. Чимало з цих пісень не співано ще з українських сцен в Америці. Який багатий духом мусить бути народ, що дав світові такий досконалий інструмент, і пісні, що передають майже всю його трагічну історію. Не даром Капеля, а то й окремі бандуристи, були предметом безліпної наївності, як зі сторони більшовицької Москви так і Берліна.

Капеля виступила в ослабленому складі. Двох бандуристів зі складу Капелі зазнали при падінні в фабриці поранень, які їм лишилися, що в руках. Вони не могли виступати. Та не зважаючи на це, Капеля, краплина в морі, на тлі колосальної сцени шікаговської Сівік Опері, зосередила на собі погляди і думки всіх присутніх. Люди, затисли дух у грудях, ловили кожен звук бандури, кожне слово пісень. Всі відчували, що це не тільки професійний виступ, але частинка героїчної української історії в мистецькому переданні. Бандура, хоч більшість з присутніх на сцені її чули вперше, знайшла миттю дорогу до українського серця. Якоюсь мовою кожному здалося, що слухає щось близьке, рідне і дороге, приспані почування віднайшли в бандурі й думки, що були проспівані, — спогляди про рідний край і його долю. Як колись до повстань і боїв, тут звуки бандури кликали українців до збільшення праці й зусиль, на те, щоб у своїх мислях запалали мати-Україна, і щоб Капеля, що знала в своїй історії так багато поневірянь, щоб вона за-

ли ще не стояли так близько до досягнення свого національного ідеалу, як саме тепер. Це заслуга не оспалості наших широких мас, що вписана, як наш національний сором, у людську історію. Це заслуга активності одних і окремих груп, що є нашою національною гордістю.

Говоримо про нашу близькість до повного досягнення національного ідеалу. Що ж ми, умудрені досвідом минулого, повинні робити, щоб ця близькість до нашого ідеалу зривалася скоротити? Про це поговоримо в черговій статті.

співала в вільному й рідному Києві свій переможний марш. В тому здається найбільше значення виступів Капелі Бандуристів, бо — виховне.

Дбайливо наанізаний репертуар, свободне володіння інструментом, а при тім незрівняні голосові якості членів капелі доповнювали чарівну картину. Мабуть теж уперше в історії хорової музики наша Капеля виступала без диригента, що улюблене майстерність капелян. На найвищу оцінку в першій частині програми за службу безумовно виконання думи „Байда” в обробці Гната Хиткевича. Солоїсти: Ігор Зайферт, Михайло Мінський, Євген Цера, Федір Погорілий, що виступали зі сольовіями в першій частині програми — заслужують на окреме призначення. В другій частині сольовіями відзначилися ще бандуристи Михайло Ольховий та П. Садовий. Тут найбільше оплесків зібрала „Пісня про Тютюника”. Репертуар третьої частини програми вдало доповнив прекрасну цілість виступу. Звуки бандури, прекрасна і кривава історія поневоленого народу, зворушити

Підтримаймо Видавництво „Червона Калина”

По всіх закутках земної кулі розпоршились українські скитальці, шукаючи для себе й своїх родин даху над головою та вартату праці. Австралія, Англія, Аргентина, Африка, Бельгія, Бразилія, Венесуела, Голландія, Еспанія, Канада, Парагвай, Швеція а найбільше Злучені Держави Америки — ось країни, де сьогодні опинилися чи завтра опиняться ще інші в Німеччині українські скитальці.

З першого дня приїзду вони стають у тих країнах до роботи, яка їм тільки під руки попадає, вдячні давнішим емігрантам за поміч і пораду серед незаних обставин життя. В кожній з цих країн є свої рідні люди, що перед десятиками років виїхали „в світ за очі” з Рідного Краю, а то й породилися вже на чужині, знаючи Україну тільки з оповідання батьків та книжок.

Серед скитальців опинилися й мала горстка колишніх Українських Січових Стрільців, ветеранів першої української військової формції від часів гетьмана Мазепи, що в новітніх визвольних змаганнях — пішли перші в кривавий бій з схи́дно-північним, жорстоким нашим ворогом, борючись за волю та незалежність нашої Батьківщини. В славному недавньому минулому Українські Січові Стрільці займають своє цілком окреме місце, вони своїми діями впливали у вирішній спосіб на хід історичних подій.

Між першою а другою світовими війнами на рідних землях, кол. У.С.С. брали активну участь у громадській праці у всіх ділянках. На скитальщині стараються теж бути конструктивно-корисними для свого народу, працюючи там де нема політичного. Вони згуртовані у своїм Братстві. Перед ними одно ще з найважливіших завдань — разом з другими кол. воюками Українських Арій утримувати нашу історію, державну

До уваги фармацевтів

На терені ЗДА серед ново-прибулих емігрантів українців є приблизно 40—50 фармацевтів та 20—30 студентів фармації.

Всі фармацевти мають одну ціль: як можна скорше нострифікувати свої дипломи та отримати працю за фахом.

Але покищо кожний фармацевт влаштується на новій батьківщині як може, хоча де-

мусила навіть найбільш затверді душі. Бандуристи мусили ще проспівати на закінчення марш „Вставай Народе”, що здавалося заворожив присутніх. Слухалося б тих звуків і тих пісень без кінця. Не даром ще кільканадцять хвилин по закінченні програми присутні сиділи далі на своїх місцях, не довіряючи, що так прекрасні хвилини можуть скінчитися.

Після концерту відбувся бенкет. З цікавіших промов варто відмітити промову керівника Капелі, Григорія Китаєстого, що крім огляду історії бандури як національного інструменту, кинув чимало цікавих думок про сучасну роботу Капелі на тлі українсько-американської дійсності.

Здаємо, що досить отримати ліцензію, хочби одному фармацевтові, як за допомогою товариства можна б було відкрити аптеку на кооперативних засадах. Просимо ВП. фармацевтів, які вважають за доцільне організувати такого фахового товариства — зголоситись листом до секретаря ініціативної групи п. марістра W. Herasymowich, 646 East 9 Street, Apt. 12, New York 9, N. Y.

Просимо всі зауваги та пропозиції також посылати на вище подану адресу.

Січових Стрільців, завдяки впливам й старанням старих емігрантів, кол. У.С.С., як Михайла Гайворонського, Дмитра Галичина, Луки Мишуті, Івана Кучмака і др. За те товариство добре діло їм вся усясуська братія щиро вдячна. Небавом на ашуренс побр. Галичина, приїде до Нью Йорку й кол. кошовий отаман, а теперішній голова Головної Ради Б-ва У.С.С., др. Никифор Гіряк. Переселені Українські Січові Стрільці — так, як й інші переселенці на нових місцях, поволи влаштовуються. Не всі з них зможуть довго виконувати тяжку фізичну працю, бо ж наймолодші з них вже, по п’ятдесятці. Справді більшість з них матеріально забезпечення дадуть діти, але є й такі, що лишні собі самі. Цілком зрозуміло, що їм треба буде допомогти. Не їде про хвилю допомогу, якусь матеріальну жертву, а соціально улаштування, підшукування в цілому світі Видавництва „Червона Калина”. Воно поставило собі за мету й далі видавати книжки про наші героїчні змагання за волю і тим кріпiti духа всіх українців, які знайшлися поза межами Батьківщини. В першу чергу видає „Червона Калина” Ювілейний Збірник-Альманах у 30-літній Листопадового Зриву та у 35-літній виступу Українських Січових Стрільців, яких добрим іменем усі дорожимо, яких пісні співаємо, про яких пам’ять передаватимемо з роду в род.

Книжка, рідна книжка — це найвирішніший приятель людини. Вона порадить, розважить, потішить, додасть надії, піддержує віру. Вона поставить нам перед очі красу нашої землі, вартість нашого народу, велич нашої історії, героїзм наших борців за волю. Вона дітям, внукам і правнукам нашим пригадуватиме „чи правда і чи ми діти”. Вона буде перед світом, наявним доказом нашої національної свідомості, нашої неугнотости, нашої культури.

До ЗДА Америки перенесено більшу групу кол. Українських

кому пощастило отримати працю при університеті або в лабораторії. Дехто з новоприбулих навіть не знає як і куди треба звертатись в справі нострифікації дипломів.

Отже виходячи з фахових та товариських засад, ми вважаємо за доцільне організувати на терені ЗДА „Товариство Фармацевтів Українців”, яке відігравало б ролю не тільки як консультативне бюро, а також сприяло б отриманню праці за фахом або в галузях близьких до фармації. Крім того, таке товариство могло б долати за підвищення кваліфікації своїх членів та переводити відповідну культурно-освітню роботу серед українського населення.

Гадаємо, що досить отримати ліцензію, хочби одному фармацевтові, як за допомогою товариства можна б було відкрити аптеку на кооперативних засадах.

Просимо ВП. фармацевтів, які вважають за доцільне організувати такого фахового товариства — зголоситись листом до секретаря ініціативної групи п. марістра W. Herasymowich, 646 East 9 Street, Apt. 12, New York 9, N. Y.

Просимо всі зауваги та пропозиції також посылати на вище подану адресу.

В Німеччині остало ще кільканадцять кол. У.С.С. з родинами, які ждуть на ашуренс від тих, які прибули сюди заходами Братства.

На терені нового поселення Головна Рада Братства буде продовжувати свою працю в надії, що наше патріотичне громадянство старих і нових емігрантів зі зрозумінням поставиться до її починів та поможі розгорнути якнайширше таку переважну діяльність.

„Червона Калина” це не приватне видавництво, обраховане на прибуток, а загально-українська установа, для загального українського добра.

Зокрема обов’язком кол. комбатантів Українських Арій — є найбільшою активністю підтримати діяльність Товариства, що плекає історичну традицію Української Державності.

Іван Поритко.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ
ПРОВІДНИК АБО САМОУК
для вивчення читати, писати і говорити по англійськи
з вимовою без помочі учителя.
Ціна \$1.50.
Замовлення враз з належністю слати до:
СВОБОДА
81-83 Grand Street (P. O. Box 346) Jersey City 3, N. J.

